

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
The Institute for Trade Studies & Research

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

پژوهشکده مطالعات اقتصادی و توان رقابتی
گروه پژوهش‌های اقتصاد کلان و آینده پژوهی

سیرانه‌گذاری برای تولید

نهمین ماه ۱۴۰۴

فهرست مطالب

۷	خلاصه مدیریتی
۹	۱. مقدمه
۱۰	۲. برنامه هفتم پیشرفت و رشد و توسعه حمل و نقل ریلی
۱۱	۳. آزادسازی و خصوصی‌سازی بخش حمل و نقل ریلی
۱۲	۴. مروری بر تعهدات خدمات حمل و نقل ریلی در کشورهای ملحق شده به WTO
۱۸	۵. توصیه سیاستی
۱۹	منابع
۲۱	پیوست‌ها

خلاصه مدیریتی

نقش حمل و نقل ریلی در زنجیره‌های ارزش و تأمین بسیار مهم است و راهی ارزان برای جابجایی کالاهای بزرگ به مسافت‌های طولانی است و همچنین برای محیط زیست بهتر است. آزادسازی، خصوصی سازی و جهانی شدن اقتصادها موجب افزایش رقابت در بخش حمل و نقل ریلی شده است و با تشویق رقابت پذیری و باز کردن بازار، توسعه بخش راه آهن را ممکن می‌سازند.

اتصال خطوط ریلی ایران به کشورهای همسایه همکاری‌های ریلی با آنها نقش کلیدی در تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل، کاهش هزینه‌ها و تسهیل تجارت دارد. این همکاری‌ها ظرفیت صادرات و واردات را افزایش داده، جایگاه ایران به عنوان پل ارتباطی بین شرق و غرب و شمال و جنوب را در کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی تقویت می‌کند و موجب افزایش سرمایه‌گذاری خارجی، اشتغال، تولید و انتقال فناوری می‌شود. با مروری بر تعهدات کشورهای ملحق شده در زمینه حمل و نقل ریلی (اعم از خدمات حمل و نقل ریلی، خدمات ساخت و مهندسی مرتبط با آن و خدمات مهندسی و معماری) مشخص می‌شود که کشورها در مجموع از آزادسازی تجاری این بخش و استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری خارجی از جمله در حالت قرارداد ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) استقبال کرده‌اند و این نوع از قرارداد به منظور جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فناوری پیشرفته مورد توجه برخی از کشورها قرار گرفته است. شایان ذکر است که امکان استفاده از این نوع از قراردادها در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مجاز شناخته شده است.

با توجه به برنامه هفتم پیشرفت در خصوص حمل و نقل ریلی ملاحظه می‌شود که رسیدن به اهداف این برنامه در خصوص بخش مذکور مشکل می‌باشد. برای مثال در سال جاری که سال دوم برنامه هفتم است سهم راه‌آهن در جابجایی بار تنها ۱۰ درصد کل حمل و نقل کشور است که تا سهم ۳۰ درصدی در اهداف برنامه هفتم فاصله بسیار بالایی دارد. بنابراین برای رسیدن به اهداف برنامه هفتم پیشرفت علاوه بر منابع مالی داخلی نیاز به منابع مالی خارجی است و بر این اساس اهمیت آزادسازی و خصوصی‌سازی بخش حمل و نقل ریلی جهت استفاده از ظرفیت بخش خصوصی داخلی و خارجی ضروری به نظر می‌رسد.

با توجه به اهداف و تاکیدات برنامه هفتم پیشرفت در زمینه توسعه حمل و نقل ریلی و همچنین نقش این بخش در زنجیره ارزش و تامین کالاها و خدمات و موقعیت استراتژیک کشور از منظر ترانزیتی و کریدوری و به علاوه کمبود اعتبارات مالی لازم جهت حصول اهداف برنامه هفتم، استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی از طریق قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) و در چارچوب قوانین و مقررات موجود پیشنهاد می‌شود.

۱. مقدمه

در دهه‌های گذشته جهانی شدن فرآیندهای تولید موجب توسعه قابل توجه جریان‌های تجاری در کالاهای واسطه‌ای شده و تقاضای فزاینده‌ای برای تولید و تحویل به موقع کالاهای ورودی و نهایی به منظور کاهش هزینه‌های انبارداری و آزادسازی سرمایه برای سایر فعالیت‌ها وجود دارد. در این میان حمل و نقل ریلی با توجه به گردش مالی حمل و نقل مسافر، تعداد مسافران حمل شده، گردش مالی حمل و نقل بار و وزن محموله حمل شده، شاخه قابل توجهی از حمل و نقل و زیرساخت‌های تولیدی و تجاری است. این نوع از حمل و نقل یکی از پایدارترین شاخه‌های حمل و نقل است که در چارچوب اهداف سیاست‌های اقلیمی و محیط زیستی، مانند کاهش تأثیر منفی حمل و نقل بر محیط زیستی، قابل اهمیت است.

امروزه حمل و نقل ریلی در زنجیره‌های ارزش و تأمین بسیار مهم است. این امر به جابجایی هوشمندانه کالاها در مسافت‌های طولانی کمک می‌کند. حمل و نقل ریلی راهی ارزان برای جابجایی کالاهای بزرگ به مسافت‌های طولانی است و قطارها برای جابجایی مقادیر زیادی کالا نسبت به کامیون‌ها یا هواپیماها ارزان‌تر هستند. حمل و نقل ریلی همچنین برای محیط زیست بهتر است. قطارها در هر تن آلودگی کمتری نسبت به کامیون‌ها یا هواپیماها ایجاد می‌کنند. به علاوه بخش ریلی می‌تواند کالاهای بیشتری نسبت به کامیون‌ها حمل کند و این امر آن را برای بارهای بزرگ بهتر می‌کند.

بازار جهانی حمل و نقل ریلی در سال ۲۰۲۴، ۴۱۶٫۸ میلیارد دلار ارزش داشت. انتظار می‌رود از سال ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۴ هر ساله ۵٫۴ درصد رشد کند. این نشان می‌دهد که چقدر برای حل مشکلات زنجیره تأمین و کمک به محیط زیست مهم است. آزادسازی، خصوصی‌سازی و جهانی شدن اقتصادها موجب افزایش رقابت در بخش حمل و نقل ریلی شده است و با تشویق رقابت‌پذیری و باز کردن بازار، توسعه بخش راه‌آهن را ممکن می‌سازند. بازسازی و آزادسازی حمل و نقل راه‌آهن در کشورهای مختلف موجب افزایش استفاده کاراتر از ظرفیت‌های زیرساختی و ایجاد یک سرویس یکپارچه‌تر در حمل و نقل بین‌المللی می‌شود. حمل و نقل ریلی مؤثر تأثیرات قابل توجهی بر رشد اقتصادی و توسعه اجتماعی دارد. زیرساخت‌های تولیدی و تجاری عامل مهمی در عملکردهای اقتصادی هستند و آزادسازی باعث بهبود بهره‌وری و کارایی می‌شود.

اتصال خطوط ریلی ایران به کشورهای همسایه همکاری‌های ریلی با آنها نقش کلیدی در تقویت زیرساخت‌های حمل‌ونقل، کاهش هزینه‌ها و تسهیل تجارت دارد. این همکاری‌ها ظرفیت صادرات و واردات را افزایش داده، جایگاه ایران به عنوان پل ارتباطی بین شرق و غرب و شمال و جنوب را در کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی تقویت می‌کند و موجب افزایش سرمایه‌گذاری خارجی، اشتغال، تولید و انتقال فناوری می‌شود.

در این گزارش با مروری بر برنامه هفتم پیشرفت در زمینه خدمات حمل و نقل ریلی و استفاده از تجارب کشورهای ملحق شده به WTO در زمینه آزادسازی خدمات حمل و نقل ریلی (اعم از خدمات حمل و نقل ریلی،

ساخت زیرساخت‌های راه‌آهن و خدمات معماری و مهندسی مربوط به راه‌آهن) توصیه‌های مناسب برای توسعه حمل و نقل ریلی ایران ارائه می‌شود.

۲. برنامه هفتم پیشرفت و رشد و توسعه حمل و نقل ریلی

در ماده ۵۶ برنامه هفتم در خصوص حمل و نقل ریلی ذکر شده است که "در اجرای بندهای ۱۰ و ۱۱ سیاست‌های کلی برنامه پنجساله هفتم و به منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل (فصل ۱۲: گذر (ترانزیت) و اقتصاد دریامحور)، اقدام می‌شود"

هدف کمی در پایان برنامه	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۳۰	درصد	سهم حمل و نقل ریلی از جابه‌جایی کل بار زمینی داخلی (تن. کیلومتر)
۲۵	درصد	سهم ریلی بنادر کشور
۱- کل خطوط: ۳۲۰۰ ۲. سهم مجموع طول خطوط دوخطه یا بیشتر و خطوط برقی از طول خطوط آهن سراسری: حداقل ۱۰۰۰ ۳. میانگین طول خطوط فرعی به مبادی بار و مراکز معدنی، صنعتی و تجاری: حداقل ۴۰۰	کیلومتر	احداث زیرساخت‌های ریلی گذری (ترانزیتی) شامل خطوط اصلی، دوخطه‌سازی، برقی‌سازی و خطوط فرعی ریلی
۵۵۰	دستگاه کشنده (لوکوموتیو)	نوسازی و تأمین ناوگان ریلی جدید با مشارکت بخش غیردولتی
ارتقا به میزان حداقل هفتاد درصد (۷۰ درصد) نسبت به شروع برنامه	میانگین در سال	سرعت سفر و سیر بازرگانی بار ریلی

همچنین در ردیف الف ماده ۴۸ در فصل ده برنامه هفتم یعنی فصل مربوط به طرح‌های صنعت، معدن و رشد تولید آورده شده است که "به منظور تحقق سیاست‌های کلی از جمله رشد اقتصادی، اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش و جهش اقتصادی اقدامات زیر انجام می‌شود: الف. سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارتخانه‌های ذیربط مکلف است چند طرح بزرگ اقتصادی ملی و پیشران از جمله موارد زیر را تهیه نموده و ظرف سه ماه از لازم الاجرا شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران برساند:

۱. دالان‌های راهبردی گذر (ترانزیت) ریلی و دریایی

۲. قطار سریع‌السیر در مسیرهای طولانی و پرمسافر از جمله تهران - مشهد"

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

به علاوه در ردیف ب همان ماده یعنی ماده ۴۸ ذکر شده که "به منظور گسترش صادرات دانش فنی و خدمات فنی، طراحی و مهندسی و پیمانکاری کشور با اولویت زنجیره صنایع و صنایع معدنی و همچنین جلوگیری از خام‌فروشی و تکمیل زنجیره ارزش و رویکرد جهش اقتصادی و در راستای توسعه و ارتقای نقش و جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در توسعه کشور، دولت مکلف است اقدامات زیر را در طول اجرای برنامه انجام دهد". مطابق با بند ۸ اقدامات مزبور "وزارت راه و شهرسازی مکلف است با همکاری **وزارت صنعت، معدن و تجارت** نسبت به تدوین برنامه سرمایه‌گذاری توسعه زیرساخت‌های راه آهن کشور توسط سازمان‌های توسعه‌ای و بخش خصوصی با اولویت بخشی به حمل بار مواد معدنی از طریق راه آهن متناسب با برنامه‌های تولید بخش معدن و صنایع معدنی در طول اجرای برنامه مبادرت ورزد."

مطابق با بند ۳ ردیف ۲۵ ماده ۱۱۹ برنامه هفتم "دولت مکلف است حداکثر ظرف یکسال پس از لازم الاجرا شدن این قانون نسبت به موارد زیر با تاکید بر ایجاد نهاد پیشران مطابق نظر هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام و تعیین تکلیف نسبت به ارتقای نحوه اداره و مدیریت مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، اقدام لازم را در چهارچوب قوانین در تعیین طرح پیشران زیر به عمل آورد: دالان‌های راهبری گذر (ترانزیت) و حمل و نقل دریایی شمال- جنوب و راه‌آهنی (ریلی) و جاده ای شمال- جنوب و شرق- غرب"

با نگاهی اجمالی به برنامه‌های فوق ملاحظه می‌شود که برنامه هفتم پیشرفت در خصوص حمل و نقل ریلی تا حدودی بلندپروازانه به نظر می‌رسد. مطابق با نظر اخیر مدیرعامل راه‌آهن کشور در سال جاری که سال دوم برنامه هفتم است سهم راه‌آهن در جابجایی بار تنها ۱۰ درصد کل حمل و نقل کشور است که تا سهم ۳۰ درصدی در اهداف برنامه هفتم فاصله بسیار بالایی دارد. بنابراین برای رسیدن به اهداف برنامه هفتم پیشرفت علاوه بر منابع مالی داخلی نیاز به منابع مالی خارجی است و بر این اساس اهمیت آزادسازی و خصوصی‌سازی بخش حمل و نقل ریلی جهت استفاده از ظرفیت بخش خصوصی داخلی و خارجی ضروری به نظر می‌رسد.

۳. آزادسازی و خصوصی‌سازی بخش حمل و نقل ریلی

امروزه شرکت‌های خصوصی در حال ورود به بازارهای خدمات حمل و نقل ریلی هستند. آزادسازی بخش خدمات حمل و نقل ریلی با هدف باز کردن بازار انجام شده و پیش‌بینی می‌کند که بین مدیریت زیرساخت‌ها و عملیات خدمات حمل و نقل ریلی در اروپا تمایز قائل شود (گراشوسکا، نتبوم و شکلیار ۲۰۱۶). مطالعات موردی کشوری نیز دلالت بر افزایش تعداد مسافران در کنار افزایش سطح رقابت‌پذیری دارد (تومس و همکاران ۲۰۱۶ و بریا و برتلین ۲۰۱۹).

آزادسازی، خصوصی‌سازی و جهانی شدن اقتصادها موجب افزایش رقابت در بخش حمل و نقل ریلی شده است و مقررات و دستورالعمل‌های مختلفی به ویژه در این صنعت دیده می‌شود (فانل و جوپ ۲۰۱۵). مقررات با تشویق رقابت‌پذیری و باز کردن بازار، توسعه بخش خدمات حمل و نقل ریلی را ممکن می‌سازند. بازسازی و آزادسازی حمل و نقل ریلی در کشورهای مختلف موجب افزایش استفاده کارا تر از ظرفیت‌های زیرساختی و ایجاد یک سرویس یکپارچه‌تر در حمل و نقل بین‌المللی می‌شود (باگرنویچ و باسکوویچ ۲۰۱۵). آزادسازی و مقررات‌زدایی حمل و نقل ریلی تأثیر مثبت و معناداری بر بهره‌وری هزینه دارد و مقررات برای جلوگیری از استثمار انحصاری ضروری هستند (جانسن و ستلینگ ۲۰۰۷).

بریا، کوپنت، دی روس و شولز (۲۰۱۲) مروری مقایسه‌ای بر آزادسازی حمل و نقل ریلی در ایتالیا، آلمان، فرانسه و اسپانیا انجام داده‌اند و نتیجه گرفته‌اند که آزادسازی خدمات حمل و نقل ریلی به از بین بردن موانع و بهبود مزایای رقابتی کمک می‌کند. میترا، شارما و واروداکیس (۲۰۱۴) اشاره کردند که زیرساخت‌ها عامل مهمی در عملکرد در هند هستند و آزادسازی باعث بهبود بهره‌وری و کارایی می‌شود.

از محتوای آیین‌نامه اجرایی سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیت‌های بخش حمل و نقل ریلی (مصوب ۱۳۸۸)، نکات زیر در خصوص الگوی مالکیت، مدیریت و بهره‌برداری زیرساخت‌ها در بخش ریلی قابل بیان است:

زیرساخت‌های ریلی: مالکیت، مدیریت و بهره‌برداری شبکه ریلی به طور کامل در اختیار دولت است. در حوزه ناوگان، بخش غیردولتی مالکیت عمده واگن‌های باری را بر عهده دارد، در مورد لکوموتیو مالکیت و بهره‌برداری با دولت است. با این حال، بر اساس آیین‌نامه اجرایی سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی از راه و راه‌آهن، تا ۱۰۰ درصد مدیریت ترافیک و بهره‌برداری شبکه ریلی و تا ۱۰۰ درصد مالکیت انواع لکوموتیو و بهره‌برداری از آن به بخش غیردولتی قابل واگذاری است که این دو هنوز محقق نشده‌اند. در مورد ایستگاه‌ها، پایانه‌های ریلی و سایر امکانات، مالکیت دولت یا بخش غیردولتی بر زمین است که نحوه مدیریت و بهره‌برداری از این زیرساخت‌ها را تعیین می‌کند (میان‌دوآبچی و آقاجانی ۱۴۰۳).
با توجه به اهمیت آزادسازی بخش مزبور در قسمت آتی تجربه کشورهای منتخب (کشورهای ملحق شده به WTO) در خصوص خدمات حمل و نقل ریلی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴. مروری بر تعهدات خدمات حمل و نقل ریلی در کشورهای ملحق شده به WTO

در این قسمت تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در زمینه آزادسازی بخش خدمات حمل و نقل ریلی مورد بررسی قرار می‌گیرد. خدمات حمل و نقل یکی از دوازده بخش اصلی و مهم خدمات در چارچوب طبقه‌بندی WTO است. یازده زیر بخش اصلی بخش خدمات شامل بخش‌های ۱- خدمات بازرگانی ۲- خدمات ارتباطات ۳-

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ساخت و خدمات مهندسی مرتبط با آن ۴- خدمات توزیع ۵- خدمات آموزشی ۶- خدمات زیست محیطی ۷- خدمات مالی ۸- خدمات اجتماعی و بهداشتی ۹- خدمات مرتبط با گردشگری و مسافرت ۱۰- خدمات تفریحی، فرهنگی، و ورزشی ۱۱- خدمات حمل و نقل ۱۲- سایر خدمات می‌باشند که هر یک از این زیربخش‌ها نیز به زیربخش‌های دیگر تقسیم می‌شوند. خدمات حمل و نقل ریلی نیز به عنوان یکی از زیربخش‌های مهم خدمات حمل و نقل می‌باشد و شامل ۵ زیربخش زیر است:

الف) حمل و نقل مسافر

ب) حمل و نقل بار

ج) خدمات در زمینه به جلو راندن و یدک کشیدن

د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی

ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی

لازم به ذکر است که در فهرست طبقه‌بندی بخشی خدمات، ساخت زیرساخت‌های راه‌آهن تحت عنوان «ساخت و خدمات مهندسی مرتبط با آن» قرار دارد. همچنین خدمات معماری و مهندسی مربوط به راه‌آهن به عنوان زیرمجموعه‌ای از خدمات حرفه‌ای در زیر مجموعه خدمات بازرگانی فهرست شده است.

شایان ذکر است که تجارت خدمات در چهار شیوه مختلف به شرح زیر وجود دارد:

۱. **عبور از مرز:** در این شیوه هر دو عرضه‌کننده (صادرکننده) و مصرف‌کننده (واردکننده) در کشور خود باقی می‌مانند و تنها خدمات عرضه شده به وسیله عبور از مرز انتقال می‌یابد؛ مانند اعطاء خدمات مشاوره، خدمات بیمه و بانکی و خدمات کامپیوتری از طریق تلفن و اینترنت.
۲. **مصرف در خارج:** در این روش مصرف‌کننده (واردکننده) با عبور از مرز به محل عرضه خدمات می‌رود و در کشور عرضه‌کننده (صادرکننده) به مصرف آن خدمت می‌پردازد؛ مانند رفتن به کشور دیگر جهت بازدید از آثار باستانی، تحصیل در مدارس و دانشگاه‌ها و مراجعه به مطب پزشکان و بیمارستان‌های آن کشور.
۳. **حضور تجاری:** در این شیوه عرضه‌کننده (صادرکننده) خدمات با تاسیس نمایندگی در کشور مصرف‌کننده (واردکننده) خدمات، به عرضه و تولید خدمات می‌پردازد؛ مانند شعب نمایندگی بانکها و شرکت‌های بیمه در کشور مصرف‌کننده خدمات.
۴. **جابجایی اشخاص حقیقی:** در این شیوه عرضه‌کننده (صادرکننده) خدمات با عبور از مرز به کشور مصرف‌کننده (واردکننده) خدمات می‌رود و به تولید و عرضه خدمات می‌پردازد؛ مانند حضور پزشکان و مهندسان خارجی در کشور مصرف‌کننده خدمات.

1. Cross-border
2. Consumption Abroad
3. Commercial Presence
4. Movement of Natural Persons

گفتنی است که در تجارت خدمات تعرفه وجود ندارد و برخلاف تجارت کالایی که مهمترین محدودیت مجاز دسترسی به بازار تعرفه می باشد، محدودیت‌های مجاز تجارت خدمات به شکل ۶ شیوه ذیل است:

(الف) تعداد عرضه‌کنندگان (تولیدکنندگان) خدمات

(ب) ارزش مبادلات یا دارایی‌های خدمات

(ج) تعداد عملیات یا مقدار تولیدات خدمات

(د) تعداد اشخاص حقیقی خارجی شاغل

(ه) نحوه حقوقی تاسیس یا سرمایه‌گذاری مشترک

(و) سهم مشارکت خارجی

شایان توجه است که منظور از کشورهای ملحق شده به WTO آن ۳۸ کشوری هستند که از سال ۱۹۹۵ به بعد و پس از تاسیس این سازمان در آن سال، به عضویت سازمان مزبور درآمده‌اند. ۳۸ کشور ملحق شده به WTO عبارتند از: اکوادور، بلغارستان، مغولستان، پاناما، قرقیزستان، لتونی، استونی، اردن، گرجستان، آلبانی، عمان، کرواسی، لیتوانی، مولداوی، چین، تایوان، ارمنستان، مقدونیه، نپال، کامبوج، عربستان، ویتنام، تونگا، اوکراین، کیپ‌ورد، روسیه، مونتنگرو، ساموا، وانواتو، تاجیکستان، لائوس، یمن، سیشل، قزاقستان، لیبیا، افغانستان، کومور و تیمور شرقی.

با مروری بر جدول تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در بخش خدمات حمل و نقل ریلی (پیوست ۱) مشخص می‌شود که میزان تعهدات آزادسازی تجاری آنها یکسان نبوده و از تنوع فراوانی برخوردار است.

براساس جدول تعهدات خدمات کشورهای نامبرده، تنها ۱۸ کشور از ۳۸ کشوری که از اعضاء ملحق شده به WTO هستند، متعهد به آزادسازی تجارت خدمات حمل و نقل ریلی (حداقل در یکی از زیربخش آن) شده‌اند. در میان پنج زیربخش خدمات حمل و نقل ریلی، بالاترین میزان آزادسازی تجاری از نظر تعداد کشورهای متعهد به آزادسازی تجاری به زیربخش خدمات نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی با متعهد شدن ۱۶ کشور و کمترین به زیربخش خدمات در زمینه به جلو راندن و یدک کشیدن با متعهد شدن چهار کشور تعلق دارد.

جدول (۱). تعداد کشورهای ملحق شده به WTO و متعهد به آزادسازی تجاری در بخش خدمات حمل و نقل ریلی

نام زیربخش	حمل و نقل مسافر	حمل و نقل بار	خدمات در زمینه به جلوراندن و یدک کشیدن	نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی	خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی	کل زیربخش
تعداد کشورها	۸	۹	۴	۱۶	۷	۱۸

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

از آنجا که ذکر شد در فهرست طبقه‌بندی بخشی خدمات، ساخت زیرساخت‌های راه‌آهن تحت عنوان «ساخت و خدمات مهندسی مرتبط با آن» قرار دارد، در این قسمت تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در زمینه آزادسازی بخش خدمات ساخت مورد بررسی قرار می‌گیرد. با مروری بر جدول تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در بخش خدمات ساخت مشخص می‌شود که میزان تعهدات آزادسازی تجاری آنها یکسان نبوده و از تنوع فراوانی برخوردار است.

براساس جدول تعهدات خدمات کشورهای نامبرده، تمامی ۳۸ کشوری که از اعضاء ملحق شده به WTO هستند، متعهد به آزادسازی تجارت خدمات ساخت (حداقل در یکی از زیربخش آن) شده‌اند. در میان پنج زیربخش خدمات ساخت، بالاترین میزان آزادسازی تجاری از نظر تعداد کشورهای متعهد به آزادسازی تجاری به زیربخش فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران با متعهد شدن ۳۶ کشور و کمترین به زیربخش سایر با متعهد شدن ۲۸ کشور تعلق دارد.

جدول (۲). تعداد کشورهای ملحق شده به WTO و متعهد به آزادسازی تجاری در بخش خدمات ساخت و مهندسی مرتبط با آن

نام زیربخش	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ساختمان	ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران	ج) فعالیت نصب و سوار کردن	د) فعالیت تکمیل و پایان کل	ه) سایر	کل زیربخش
تعداد کشورها	۳۵	۳۶	۳۲	۳۵	۲۸	۳۸

از آنجا که ذکر شد در فهرست طبقه‌بندی بخشی خدمات، خدمات معماری و مهندسی مربوط به راه‌آهن به عنوان زیرمجموعه‌ای از خدمات حرفه‌ای در زیر مجموعه خدمات بازرگانی فهرست شده است، در این قسمت تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در زمینه آزادسازی بخش خدمات مهندسی مورد بررسی قرار می‌گیرد. با مروری بر جدول تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در بخش خدمات مهندسی مشخص می‌شود که میزان تعهدات آزادسازی تجاری آنها یکسان نبوده و از تنوع فراوانی برخوردار است.

بر اساس جدول تعهدات خدمات کشورهای نامبرده، تمامی ۳۸ کشوری که از اعضاء ملحق شده به WTO هستند، متعهد به آزادسازی تجارت خدمات مهندسی (حداقل در یکی از زیربخش آن) شده‌اند. در میان پنج زیربخش خدمات مهندسی، بالاترین میزان آزادسازی تجاری از نظر تعداد کشورهای متعهد به آزادسازی تجاری به زیربخش خدمات مهندسی با متعهد شدن ۳۸ کشور و کمترین به زیربخش خدمات مهندسی یکپارچه با متعهد شدن ۳۳ کشور تعلق دارد.

جدول (۳). تعداد کشورهای ملحق شده به WTO و متعهد به آزادسازی تجاری در بخش خدمات حمل و نقل ریلی

نام زیربخش	خدمات معماری	خدمات مهندسی	خدمات مهندسی یکپارچه	کل زیربخش
تعداد کشورها	۳۶	۳۸	۳۳	۳۸

با مروری بر تعهدات کشورهای ملحق شده در زمینه حمل و نقل ریلی (اعم از خدمات حمل و نقل ریلی، خدمات ساخت و مهندسی مرتبط با آن و خدمات مهندسی و معماری) مشخص می‌شود که کشورها در مجموع از آزادسازی تجاری این بخش و استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری خارجی استقبال کرده‌اند. برای مثال کشور چین هر چند تعهدی را در زمینه آزادسازی بخش خدمات حمل و نقل ریلی نپذیرفته اما در بخش خدمات ساخت، امکان سرمایه‌گذاری مشترک با حداکثر مالکیت خارجی را پذیرفته و حتی در مواردی امکان فعالیت شرکت‌های بطور کامل خارجی را نیز پذیرفته است. این کشور در بخش خدمات مهندسی و معماری نیز پس از ۵ سال از الحاق، امکان فعالیت شرکت‌های بطور کامل خارجی را پذیرفته است.

کشور روسیه نیز هر چند این کشور چندان تعهدی را در زمینه آزادسازی بخش خدمات حمل و نقل ریلی نپذیرفته (به استثناء مواردی در زیربخش نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی) اما در بخش خدمات ساخت این کشور تقریباً حداکثر آزادسازی و در بخش خدمات مهندسی و مهندسی یکپارچه آزادسازی کامل را در سه شیوه اول تجارت خدمات پذیرفته است.

در خصوص کشور عربستان سرمایه‌گذاری خارجی در حالت قرارداد ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) در بخش خدمات حمل و نقل ریلی مجاز شناخته شده است. این کشور در بخش خدمات ساخت تقریباً حداکثر آزادسازی و در بخش خدمات مهندسی و معماری آزادسازی کامل را در سه شیوه اول تجارت خدمات پذیرفته است. در ایران، قوانین، بندهای قانونی و مصوبات مختلفی به این موضوع اختصاص یافته‌اند که مهمترین آنها در ارتباط با بخش لجستیک، قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور (مصوب ۱۳۶۶) است. در ماده ۲ آئین‌نامه اجرایی این قانون (مصوب ۱۳۹۴)، دو نوع قرارداد برای اعمال اختیارات حاصل از قانون در واگذاری طرح یا پروژه به رسمیت شناخته شده است:

الف) روش اول: تامین مالی، اجرا، بهره‌برداری و انتقال که معادل شیوه BOT مشارکت عمومی - خصوصی است.

ب) روش دوم: تامین مالی، اجرا، اجاره و انتقال که معادل شیوه BLT مشارکت عمومی - خصوصی است

و به صورت اجاره به شرط تملیک در اختیار وزارت راه و شهرسازی قرار می‌گیرد (میان‌دوآبچی و آقاجانی ۱۴۰۳).

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

شایان ذکر است که در سال‌های اخیر قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) به منظور جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فناوری پیشرفته مورد توجه برخی از کشورها قرار گرفته است. در این روش از سرمایه بخش خصوصی برای توسعه زیرساخت کشور، که به طور معمول در انحصار دولت بوده استفاده می‌شود و در سال‌های اخیر نقش رو به رشدی در اجرای پروژه‌های زیرساختی و صنعتی داشته و این روش مبتنی بر این امر است که دولت به دلیل محدودیت منابع مالی تمایل یا توانایی لازم جهت تامین مالی انجام یک طرح را ندارد و برای این منظور از ظرفیت بخش خصوصی داخلی یا خارجی استفاده می‌کند.

در واقع BOT نوعی روش تحویل پروژه است که معمولاً برای پروژه‌های زیرساختی در مقیاس بزرگ استفاده می‌شود و در آن یک نهاد خصوصی از بخش دولتی (یا در موارد نادر از بخش خصوصی) امتیازی برای تأمین مالی، طراحی، ساخت و بهره‌برداری از تأسیساتی که در قرارداد امتیاز ذکر شده است، دریافت می‌کند. نهاد خصوصی حق بهره‌برداری از آن را برای مدت زمان مشخصی خواهد داشت. این امر به پیشنهاددهنده پروژه این امکان را می‌دهد که هزینه‌های سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری و نگهداری خود را در پروژه بازیابی کند. همانطوری که ذکر شد BOT معمولاً روشی است که در مشارکت‌های دولتی - خصوصی استفاده می‌شود. با توجه به ماهیت بلندمدت این توافق، هزینه‌ها معمولاً در طول دوره امتیاز افزایش می‌یابند. نرخ افزایش اغلب به ترکیبی از متغیرهای داخلی و خارجی وابسته است و به پیشنهاددهنده اجازه می‌دهد تا به نرخ بازده داخلی رضایت بخشی برای سرمایه‌گذاری خود برسد.

قراردادهای BOT کاربرد گسترده‌ای در پروژه‌های زیرساختی و مشارکت عمومی - خصوصی دارند. در چارچوب BOT، یک شخص ثالث، برای مثال یک اداره دولتی، به یک نهاد بخش خصوصی وکالت می‌دهد تا زیرساخت‌ها را طراحی و بسازد و این تأسیسات را برای مدت معینی اداره و نگهداری کند. در طول این مدت، طرف خصوصی مسئولیت تأمین مالی پروژه را بر عهده دارد و حق دارد تمام درآمدهای حاصل از پروژه را حفظ کند و مالک تأسیسات مورد نظر است. سپس این تأسیسات در پایان قرارداد واگذاری امتیاز، بدون هیچ‌گونه حق‌الزحمه‌ای به نهاد خصوصی مربوطه، به اداره دولتی منتقل می‌شود.

به طور کلی، یک پروژه از نظر مالی برای نهاد خصوصی مقرون به صرفه است اگر درآمدهای حاصل از پروژه، هزینه‌های آن را پوشش دهد و بازده کافی از سرمایه‌گذاری را فراهم کند. از سوی دیگر، مقرون به صرفه بودن پروژه برای دولت میزبان به کارایی آن در مقایسه با اقتصاد تأمین مالی پروژه با بودجه عمومی بستگی دارد. حتی اگر دولت میزبان بتواند در شرایط بهتری نسبت به یک شرکت خصوصی وام بگیرد، عوامل دیگری می‌توانند این مزیت خاص را خنثی کنند. به عنوان مثال، تخصص و کارایی که انتظار می‌رود نهاد خصوصی به همراه داشته باشد و همچنین انتقال ریسک. بنابراین نهاد خصوصی بخش قابل توجهی از ریسک را متحمل می‌شود.

همچنین امکان استفاده از این قراردادها در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مجاز شناخته شده و مطابق با ماده ۳ قانون مذکور "سرمایه‌گذاری‌ها به دو طریق زیر قابل پذیرش هستند :

الف) سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در زمینه‌هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز می‌باشد.
ب) سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کلیه بخش‌ها در چارچوب روشهای «مشارکت مدنی»، «بیع متقابل» و «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانک‌ها و یا شرکت‌های دولتی نباشد.

هر چند که مطابق با ردیف د ماده ۲ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی "سهم ارزش کالا و خدمات تولیدی حاصل از سرمایه‌گذاری خارجی موضوع این قانون نسبت به ارزش کالا و خدمات عرضه شده در بازار داخلی در زمان صدور مجوز، در هر بخش اقتصادی از بیست و پنج درصد و در هر رشته، از سی و پنج درصد بیشتر نخواهد بود.

۵. توصیه سیاستی

با توجه به تعهدات کشورهای ملحق شده به سازمان جهانی تجارت (WTO) در زمینه حمل و نقل ریلی و استقبال این کشورها از آزادسازی تجاری این بخش، استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی به منظور جذب سرمایه‌گذاری و فناوری پیشرفته پیشنهاد می‌شود. همچنین با توجه به اهداف و تاکیدات برنامه هفتم پیشرفت در زمینه توسعه حمل و نقل ریلی و همچنین نقش این بخش در زنجیره ارزش و تامین کالاها و خدمات و موقعیت استراتژیک کشور از منظر ترانزیتی و کریدوری و به علاوه کمبود اعتبارات مالی لازم جهت حصول اهداف برنامه هفتم، استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی از طریق قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) در چارچوب قوانین و مقررات موجود پیشنهاد می‌شود.

به علاوه تقویت زیرساخت‌های نهادی و قانونی نظیر توسعه قراردادهای ساختار، اجاره و انتقال (BLT)، تکمیل مطالعات طرح جامع حمل و نقل ریلی جهت اولویت‌بندی پروژه‌های بخش حمل و نقل و تحلیل هزینه - فایده در خصوص منابع داخلی و خارجی تامین نیاز کشور به ناوگان و تجهیزات حمل و نقل ریلی پیشنهاد می‌شود.

منابع

- میان‌دوآچی، الناز و آزاده آقاجانی (۱۴۰۳) "آسیب‌شناسی عملکرد زیرساخت‌های پشتیبان (حوزه بازرگانی با تاکید بر لجستیک)"، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.
- آیین‌نامه اجرایی سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیت‌های راه و راه‌آهن مصوب ۱۳۸۸.
- پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان جهانی تجارت به نشانی www.wto.org
- قانون برنامه هفتم پیشرفت مصوب ۱۴۰۳.
- قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۴.
- Beria, P., & Bertolin, A. (2019). Evolving long-distance passenger services. Market concentration, fares and specialisation patterns in Italy. *Research in Transportation Economics*, 74, 77-92.
- Beria, P., Quinet, E., De Rus, G., & Schulz, C. (2012). A Comparison of Rail Liberalization Levels across four European Countries. *Research in Transportation Economics*, 36(1), 110-120.
- Bošković, B., & Bugarinović, M. (2015). Why and How to Manage the Process of Liberalization of a Regional Railway Market: South-Eastern European Case Study. *Transport Policy*, 41, 50-59.
- Jensen, A., & Stelling, P. (2007). Economic impacts of Swedish railway deregulation: A longitudinal study. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 43(5), 516-534.
- Jupe, Robert & Warwick Funnel (2015), Neoliberalism, consultants and the privatisation of public policy formulation: The case of Britain's rail industry, "Critical Perspectives on Accounting", Volume 29, June 2015, Pages 65-85.
- Grushevska, K., Notteboom, T., & Shkliar, A. (2016). Institutional rail reform: The case of Ukrainian Railways. *Transport Policy*, 46, 7-19.
- Mitra, A., Sharma, C., & Véganzonès-Varoudakis, M. A. (2014). Trade liberalization, technology transfer, and firms' productive performance: The case of Indian manufacturing. *Journal of Asian Economics*, 33, 1-15.
- Tomeš, Z., Kvizda, M., Jandová, M., & Rederer, V. (2016). Open access passenger rail competition in the Czech Republic. *Transport Policy*, 47, 203-211.
- World Trade Organization, GATS/SC/98
- World Trade Organization, GATS/SC/122
- World Trade Organization, GATS/SC/123
- World Trade Organization, GATS/SC/124
- World Trade Organization, GATS/SC/125
- World Trade Organization, GATS/SC/126
- World Trade Organization, GATS/SC/127
- World Trade Organization, GATS/SC/128
- World Trade Organization, GATS/SC/129

- World Trade Organization, GATS/SC/130
- World Trade Organization, GATS/SC/131
- World Trade Organization, GATS/SC/132
- World Trade Organization, GATS/SC/133
- World Trade Organization, GATS/SC/134
- World Trade Organization, GATS/SC/135
- World Trade Organization, GATS/SC/136
- World Trade Organization, GATS/SC/137
- World Trade Organization, GATS/SC/138
- World Trade Organization, GATS/SC/139
- World Trade Organization, GATS/SC/140
- World Trade Organization, GATS/SC/141
- World Trade Organization, GATS/SC/142
- World Trade Organization, GATS/SC/143
- World Trade Organization, GATS/SC/144
- World Trade Organization, GATS/SC/145
- World Trade Organization, GATS/SC/146
- World Trade Organization, GATS/SC/147
- World Trade Organization, GATS/SC/148
- World Trade Organization, GATS/SC/149
- World Trade Organization, GATS/SC/150
- World Trade Organization, GATS/SC/151
- World Trade Organization, GATS/SC/152
- World Trade Organization, GATS/SC/153
- World Trade Organization, GATS/SC/154
- World Trade Organization, GATS/SC/155
- World Trade Organization, GATS/SC/156
- World Trade Organization, GATS/SC/158
- World Trade Organization, GATS/SC/159

پیوست‌ها

پیوست (۱). جدول تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در بخش خدمات حمل و نقل ریلی

ردیف	نام کشور	سال عضویت	کد	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱	اکوادور	۱۹۹۶	-	-	-
۲	بلغارستان	۱۹۹۶	(د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (بخشی از ۸۸۶۸)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳	مغولستان	۱۹۹۷	-	-	-
۴	پاناما	۱۹۹۷	-	-	-
۵	قرقیزستان	۱۹۹۸	(الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱) (ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲) (ج) خدمات در زمینه به جلو راندن و یدک کشیدن (۷۱۱۳) (د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (بخشی از ۸۸۶۸) (ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی (۷۴۳)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۶	لتونی	۱۹۹۹	-	-	-
۷	استونی	۱۹۹۹	(د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۸	اردن	۲۰۰۰	-	-	-

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور	سال عضویت	کد	دسترسی به بازار	رفتار ملی
				۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۹	گرجستان	۲۰۰۰	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت مشروط به این امر که زیرساخت راه آهن در تملک دولت است و بهره‌برداری از آن به شکل انحصاری است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت مشروط به این امر که زیرساخت راه آهن در تملک دولت است و بهره‌برداری از آن به شکل انحصاری است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۰	آلبانی	۲۰۰۰	-	-	-
۱۱	عمان	۲۰۰۰	-	-	-
۱۲	کرواسی	۲۰۰۰	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (بخشی از ۸۸۶۸) ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی (۷۴۳۰)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۳	لیتوانی	۲۰۰۱	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (بخشی از ۸۸۶۸) ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی شامل نمایندگی حمل بار ریلی و خدمات انتقال کالا (بخشی از ۷۴۸)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۴	مولداوی	۲۰۰۱	الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱) ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲) ج) خدمات در زمینه به جلو راندن و یدک کشیدن (۷۱۱۳) د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸) ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی (۷۴۳)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۵	چین	۲۰۰۱	-	-	-

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور	سال عضویت	کد	دسترسی به بازار	رفتار ملی
			الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۶	تایوان	۲۰۰۲	ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
			د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۷	ارمنستان	۲۰۰۳	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۸	مقدونیه	۲۰۰۳	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۹	نپال	۲۰۰۴	-	-	-
۲۰	کامبوج	۲۰۰۴	-	-	-
۲۱	عربستان	۲۰۰۵	الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱) ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲) ج) خدمات در زمینه به جلو راندن و پدک کشیدن (۷۱۳۰) د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸) ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی (۷۴۳)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- سرمایه‌گذاری خارجی در حالت قرارداد ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

ردیف	نام کشور	سال عضویت	کد	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۲۲	ویتنام	۲۰۰۷	الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱) ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء این موضوع که عرضه‌کنندگان خدمات خارجی اجازه دارند تا خدمات حمل بار را از طریق سرمایه‌گذاری مشترک خارجی با شرکای تجاری ویتنامی مشروط به این مهم که سهم سرمایه خارجی بیش از ۴۹ درصد نباشد، فراهم نمایند. ۴- عدم تعهد مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۳	تونگا	۲۰۰۷	-	-	-
۲۴	اوکراین	۲۰۰۸	الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱) ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۵	کیپ ورد	۲۰۰۸	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸) ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی (۷۴۳)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور	سال عضویت	کد	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۲۶	روسیه	۲۰۱۲	(د نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (بخشی از ۸۸۶۸) به استثناء نگهداری ماشین‌های دریایی ریلی	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء موارد زیر: حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی فدراسیون روسیه مجاز است. تعمیر و نگهداری واگن‌ها در خطوط راه‌آهن عمومی به همان شیوه‌ای انجام می‌شود که تعمیر و نگهداری واگن‌های ناوگان موجود در این راه‌آهن‌ها انجام می‌شود. نگهداری و تعمیر حمل و نقل ریلی که توسط عرضه‌کنندگان خدمات حمل و نقل پشتیبانی می‌شود، منحصراً توسط اقدامات مندرج در خدمات آژانس‌های حمل و نقل تنظیم می‌شود. عرضه خدمات نظافت واگن فقط بر اساس قراردادی محدود با شرکت راه‌آهن مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده و مورد زیر: فقط شهروندان فدراسیون روسیه مجاز به ارائه خدمات نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی هستند.	۱- عدم تعهد ۲- عدم تعهد ۳- عدم تعهد ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۷	مونتنگرو	۲۰۱۲	(ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲) (د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸) (ه) خدمات پشتیبانی برای خدمات حمل و نقل ریلی (۷۴۳۰)	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۸	ساموا	۲۰۱۲	-	-	-
۲۹	وانواتو	۲۰۱۲	-	-	-
۳۰	تاجیکستان	۲۰۱۳	(د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این مورد که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی جمهوری تاجیکستان مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور	سال عضویت	کد	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۱	لائوس	۲۰۱۳	-	-	-
۳۲	یمن	۲۰۱۴	الف) حمل و نقل مسافر (۷۱۱۱) ب) حمل و نقل بار (۷۱۱۲)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۳	سیشل	۲۰۱۵	-	-	-
۳۴	قزاقستان	۲۰۱۵	د) نگهداری و تعمیر تجهیزات حمل و نقل ریلی (۸۸۶۸)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این مورد که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی جمهوری قزاقستان مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- استثناء این مورد که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی جمهوری قزاقستان مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۵	لیبریا	۲۰۱۶	-	-	-
۳۶	افغانستان	۲۰۱۶	-	-	-
۳۷	کومور	۲۰۲۴	-	-	-
۳۸	تیمور شرقی	۲۰۲۴	-	-	-

منبع: جدول تعهدات آزادسازی تجارت خدمات کشورهای ملحق شده به WTO

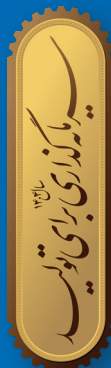
پیوست (۲). جدول تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در بخش خدمات ساخت و مهندسی مرتبط با آن

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱	اکوادور (۱۹۹۶)	ه سایر؛ فعالیت تهیه سایت برای معدن	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲	بلغارستان (۱۹۹۶)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت به استثناء شرایط مذکور در قسمت ۴ (حضور اشخاص حقیقی) ۳- اشخاص حقوقی خارجی تنها در صورت مشارکت یا پیمانکاری با عرضه‌کنندگان خدمات داخلی در پروژه‌های مهم ملی یا منطقه‌ای امکان فعالیت دارند. این امر پروژه‌هایی را که توسط عرضه‌کنندگان خدمات خارجی در مناقصه‌های بین‌المللی برنده شده‌اند، را شامل نمی‌شود. استانداردها و شرایط ذیل ضروری است: هدف اصلی حضور اشخاص حقوقی خارجی فعالیت در خدمات مربوطه (ساختمان); تجربه در زمینه ساختمان; پروژه‌های انجام داده در دو سال آخر; قابلیت‌های فنی کارکنان; ارتباط با یک بانک خارجی درجه اول. عرضه خدمات نیز باید توسط کارکنانی صورت پذیرد که شرایط مذکور در قسمت ۴ حضور اشخاص حقیقی) را داشته باشند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده دسترسی به بازار توسط اشخاص حقیقی به شرط تایید صلاحیت فنی آنها توسط انجمن‌ها و نهادهای حرفه‌ای و معتبر بلغارستان و بررسی سه شرط مدرک صلاحیت فنی از بلغارستان، تجربه در زمینه ساختمان و پروژه‌های انجام داده در دو سال آخر امکان‌پذیر است.	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳	مغولستان (۱۹۹۷)	ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۴	پاناما (۱۹۹۷)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۵	قرقیزستان (۱۹۹۸)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۶	لتونی (۱۹۹۹)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۷	استونی (۱۹۹۹)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت، به استثناء این امر که حداقل یک شخص مسئول (مدیر یا مشاور پروژه) در استونی اقامت داشته باشد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۸	اردن (۲۰۰۰)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر؛ به استثناء فعالیت تهیه سایت برای معدن	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۹	گرجستان (۲۰۰۰)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد به استثناء خدمات مشاوره‌ای ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد به استثناء خدمات مشاوره‌ای ۲- عدم محدودیت ۳- کارکنان گرجی نباید کمتر از ۵۰ درصد کل کارکنان باشند. عدم محدودیت به استثناء آن شرکت‌های سهامی مشترک که در زمان الحاق، حداقل یک سوم اعضاء هیات مدیره آنها ملیت و اقامت گرجی دارند. پس از اول ژانویه ۲۰۰۴ عدم محدودیت محدودیت‌های فوق برای شرکت‌های هلدینگ قابل اعمال نیست. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۰	آلبانی (۲۰۰۰)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم محدودیت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱۱	عمان (۲۰۰۰)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۲	کرواسی (۲۰۰۰)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده و تشخیص صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای مدیر سایت باید مبتنی بر مقررات کرواسی باشد.
۱۳	لیتوانی (۲۰۰۱)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۴	مولداوی (۲۰۰۱)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم محدودیت

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱۵	چین (۲۰۰۱)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- تنها در صورت سرمایه‌گذاری مشترک و با حداکثر مالکیت خارجی مجاز است. سه سال پس از الحاق چین، شرکت‌های بطور کامل خارجی مجوز فعالیت خواهند داشت. این شرکت‌ها تنها متعهد به فعالیت در چهار نوع پروژه‌های ساختمانی ذیل می‌باشند: الف) پروژه‌های ساختمانی بطور کامل تامین مالی شده توسط سرمایه‌گذاران خارجی ب) پروژه‌های ساختمانی تامین مالی شده توسط وام‌های موسسات مالی بین‌المللی سرمایه‌گذاران خارجی ج) پروژه‌های ساختمانی مشترک میان چینی‌ها و خارجی‌ها که میزان سرمایه‌گذاری خارجی آنها برابر یا بیشتر از ۵۰ درصد است و پروژه‌های ساختمانی مشترک میان چینی‌ها و خارجی‌ها که میزان سرمایه‌گذاری خارجی آنها کمتر از ۵۰ درصد است ولی از نظر فنی قابلیت اجرای آن‌ها توسط شرکت‌های ساختمانی چینی به تنهایی مشکل است. د) پروژه‌های ساختمانی سرمایه‌گذاری شده توسط چینی‌ها که قابلیت اجرای آن‌ها توسط شرکت‌های ساختمانی چینی به تنهایی مشکل است، می‌تواند با موافقت استناداری به صورت مشترک میان شرکت‌های ساختمان چینی و خارجی اجرا شود. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء موارد ذیل: الف) الزامات سرمایه‌گذاری موجود برای شرکت‌های ساختمانی سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های داخلی اندکی متفاوت است. ب) شرکت‌های ساختمانی سرمایه‌گذاری مشترک ملزم به فعالیت در پروژه‌های ساختمانی سرمایه‌گذاری شده توسط خارجی‌ها هستند. عدم محدودیت پس از سه سال از الحاق چین ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۶	تایوان (۲۰۰۲)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۷	ارمنستان (۲۰۰۳)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱۸	مقدونیه (۲۰۰۳)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۹	نیپال (۲۰۰۴)	ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که مشارکت با نیپال صورت پذیرد و حداکثر سرمایه خارجی برابر ۵۱ درصد باشد. پنج سال پس از الحاق، میزان سرمایه خارجی می‌تواند تا ۸۰ درصد افزایش یابد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که مشارکت با نیپال صورت پذیرد و حداکثر سرمایه خارجی برابر ۵۱ درصد باشد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۰	کامبوج (۲۰۰۴)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۱	عربستان (۲۰۰۵)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد به استثناء خدمات مشاوره‌ای ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد به استثناء خدمات مشاوره‌ای ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۲۲	ویتنام (۲۰۰۷)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء موارد ذیل: تا دو سال پس از الحاق تمامی شرکت‌هایی که خارجی‌ها در آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند تنها می‌توانند به شرکت‌هایی که خارجی‌ها در آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند و پروژه‌هایی که توسط خارجی‌ها تامین مالی شده است، عرضه خدمات داشته باشند. شخصیت حقوقی شرکت‌های خارجی باید متعلق به اعضاء WTO باشد. پس از سه سال از زمان الحاق ایجاد شعبه مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که رییس شعبه در ویتنام اقامت داشته باشد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۳	تونگا (۲۰۰۷)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۴	اوکراین (۲۰۰۸)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۵	کیپ ورد (۲۰۰۸)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۲۶	روسیه (۲۰۱۲)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء مورد ذیل: عدم تعهد در موضوع یارانه‌ها و سایر انواع حمایت‌های دولتی در خصوص خدمات ساخت و مهندسی عمران برای ساختمان‌ها و انواع موارد مربوط به هویت ملی و یا میراث فرهنگی که به شکل رسمی ثبت شده است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۷	مونتنگرو (۲۰۱۲)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۸	ساموا (۲۰۱۲)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- الزام مشارکت با ساموا ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۹	وانواتو (۲۰۱۲)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۰	تاجیکستان (۲۰۱۳)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء مورد ذیل: - حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری تاجیکستان مجاز است. - پس از سپری شدن ۵ سال از زمان الحاق عدم محدودیت به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- سهم نیروی کار شهروندان تاجیکستان و شاغل در پروژه‌های ساخت (کارگران به استثناء مدیران و متخصصانی که در بخش افقی ذکر شده) نمی‌تواند کمتر از ۸۰ درصد باشد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۱	لائوس (۲۰۱۳)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- مشارکت سهام خارجی تا سقف ۷۰ درصد محدود شده ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۲	یمن (۲۰۱۴)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۳	سیشل (۲۰۱۵)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی فقط شامل احداث خطوط لوله و استخراج معدن ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران فقط شامل احداث خطوط لوله و استخراج معدن	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۴	قزاقستان (۲۰۱۵)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان ه) سایر	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء مورد ذیل: - حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری قزاقستان مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء مورد ذیل: - حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری قزاقستان مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۵	لیبریا (۲۰۱۶)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۶	افغانستان (۲۰۱۶)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۷	کومور (۲۰۲۴)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی ب) فعالیت نصب و سوار کردن ج) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان د) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۸	تیمور شرقی (۲۰۲۴)	الف) فعالیت ساخت عمومی در مورد خانه‌سازی به استثناء ساخت هتل، رستوران و موارد مشابه ب) فعالیت ساخت عمومی در مورد مهندسی عمران ج) فعالیت نصب و سوار کردن	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		د) فعالیت تکمیل و پایان ساختمان - فعالیت ساخت عمومی در مورد ساخت هتل، رستوران و موارد مشابه	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده. با وجود تعهدات جدول افقی، پنج ویزی کار برای مدیران و سرپرستان تضمین شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که عرضه‌کنندگان خارجی ملزم به ارائه فناوری جدید و انتقال دانش و مهارت به کارکنان بومی هستند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		ه) سایر	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

منبع: جدول تعهدات آزادسازی تجارت خدمات کشورهای ملحق شده به WTO

پیوست (۳). جدول تعهدات کشورهای ملحق شده به WTO در بخش خدمات معماری و مهندسی

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱	اکوادور (۱۹۹۶)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲	بلغارستان (۱۹۹۶)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت به استثناء شرایط مذکور در شیوه (۴) ۲- عدم محدودیت به استثناء شرایط مذکور در شیوه ۴ ۳- اشخاص خارجی فقط در صورت داشتن پروژه با اهمیت ملی یا منطقه‌ای، می‌توانند خدمات را با همکاری یا به عنوان پیمانکاری عرضه‌کنندگان خدمات داخلی ارائه دهند. این امر در مورد پروژه‌هایی که برای حراج بین‌المللی گذاشته شده‌اند و تأمین‌کنندگان خدمات خارجی در آنها برنده شده‌اند، صدق نمی‌کند. الزامات اعتباربخشی: الزام خدمات مربوط به دامنه اصلی فعالیت شخص خارجی؛ تجربه در زمینه ساخت و ساز؛ پروژه‌های انجام شده در دو سال گذشته؛ ظرفیت فنی کارکنان؛ گواهی معتبر از بانک خارجی درجه یک. خدمات باید از طریق کارمندان تحت شرایط مشخص شده در شیوه (۴) ارائه شود. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده محدودیت دسترسی تنها به اشخاص حقیقی است که کیفیت فنی و اعتبار آنها توسط یک نهاد و اتاق حرفه‌ای در جمهوری بلغارستان تایید شده باشد. اعتباربخشی منوط به معیارهای زیر است: کیفیت فنی شناخته شده در بلغارستان؛ تجربه در زمینه ساخت و ساز؛ پروژه‌های انجام شده در دو سال گذشته؛ کارکنان و ظرفیت فنی.	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳	مغولستان (۱۹۹۷)	- خدمات مهندسی	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۴	پاناما (۱۹۹۷)	- خدمات معماری	<p>۱- عدم تعهد</p> <p>۲- عدم تعهد</p> <p>۳- عدم محدودیت منوط به این امر که افراد مسئول در فعالیتهای مهندسی و معماری باید از متخصصانی باشند که از پاناما مجوز دارند. عضویت در انجمن‌های حرفه‌ای ممنوع است.</p> <p>۴- استخدام متخصصان خارجی در زمینه مهندسی و معماری برای اهداف محدود به آن تخصص ممکن است مجاز باشد، مشروط بر اینکه شورای فنی مهندسی و معماری بتواند نشان دهد که هیچ متخصص پانامایی مناسب برای ارائه چنین خدماتی وجود ندارد.</p>	<p>۱- عدم تعهد</p> <p>۲- عدم تعهد</p> <p>۳- عدم تعهد</p> <p>۴- عدم تعهد</p>
		- خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم تعهد</p> <p>۳- عدم محدودیت منوط به این امر که افراد مسئول در فعالیتهای مهندسی و معماری باید از متخصصانی باشند که از پاناما مجوز دارند. عضویت در انجمن‌های حرفه‌ای ممنوع است.</p> <p>۴- استخدام متخصصان خارجی در زمینه مهندسی و معماری برای اهداف محدود به آن تخصص ممکن است مجاز باشد، مشروط بر اینکه شورای فنی مهندسی و معماری بتواند نشان دهد که هیچ متخصص پانامایی مناسب برای ارائه چنین خدماتی وجود ندارد.</p>	<p>۱- عدم تعهد</p> <p>۲- عدم تعهد</p> <p>۳- عدم تعهد</p> <p>۴- عدم تعهد</p>
۵	قرقیزستان (۱۹۹۸)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
۶	لتونی (۱۹۹۹)	- خدمات معماری	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- سه سال سابقه کار اجرایی در لتونی در زمینه طراحی و داشتن مدرک دانشگاهی برای دریافت مجوز ضروری است تا امکان مشارکت پروژه‌ای در فعالیتهای تجاری با دامنه کاملی از مسئولیت‌ها و حقوق قانونی وجود داشته باشد.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم محدودیت</p>

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۶	لتونی (۱۹۹۹)	- خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم محدودیت
۷	استونی (۱۹۹۹)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم تعهد به استثناء این امر که حداقل یک فرد مسئول (مدیر پروژه یا مشاور) باید در استونی سکونت داشته باشد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۸	اردن (۲۰۰۰)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی	۱- عدم محدودیت برای خدمات مشاوره، برنامه‌ریزی یا طراحی. با این وجود، تمامی طرح‌ها و نقشه‌های مهندسی باید قبل از اجرا در اردن توسط یک شرکت مهندسی داخلی تایید شوند. ۲- عدم محدودیت برای خدمات مشاوره، برنامه‌ریزی یا طراحی. با این وجود، تمامی طرح‌ها و نقشه‌های مهندسی باید قبل از اجرا در اردن توسط یک شرکت مهندسی داخلی تایید شوند. ۳- مشروط به حداکثر سهم مشارکت خارجی ۵۰ درصد. همچنین حداقل ۵۰ درصد از سهام باید متعلق به مهندسان باشد. در غیر این صورت، شرکت‌های مهندسی و معماری غیراردنی فقط می‌توانند از طریق همکاری قراردادی با شرکت‌های اردنی به منظور اجرای یک پروژه یا مناقصه خاص، خدمات ارائه دهند. معماران، مهندسان، برنامه‌ریزان شهری و متخصصان شهرسازی باید ملیت اردنی داشته باشند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده. معماران، مهندسان، برنامه‌ریزان شهری و متخصصان شهرسازی باید ملیت اردنی داشته باشند.	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- شرکت‌های خارجی موظفند مهارت‌های فنی و مدیریتی کارمندان اردنی را آموزش داده و بروز کنند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۹	گرجستان (۲۰۰۰)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱۰	آلبانی (۲۰۰۰)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم محدودیت
۱۱	عمان (۲۰۰۰)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۲	کرواسی (۲۰۰۰)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت مشروط به این مهم که اشخاص حقیقی و حقوقی پس از ثبت در فهرست اتاق معماران و مهندسان کرواسی، این خدمات را ارائه دهند. برای ثبت در فهرست اتاق معماران و مهندسان کرواسی، عرضه‌کنندگان خدمات خارجی باید عضو انجمن‌های حرفه‌ای باشند یا دارای گواهینامه صلاحیت باشند یا طبق قانون در کشور خود مجاز باشند. طرح یا پروژه‌ای که در خارج از کشور تهیه می‌شود باید توسط یک شخص حقوقی مجاز در کرواسی از نظر انطباق با استانداردهای ساخت و ساز طبق قانون کرواسی به رسمیت شناخته و اعتبارسنجی شود. هر پروژه‌ای (که در کرواسی یا خارج از کشور تهیه می‌شود) باید توسط ناظران مجاز از نظر تأثیر پایداری و مقاومت مکانیکی، حفاظت در برابر سر و صدا، مقاوم بودن زمین، بهداشت و صرفه‌جویی در مصرف انرژی در ساخت و ساز کنترل شود. این کنترل، از جمله هزینه‌های آن، توسط سرمایه‌گذار و نه عرضه‌کنندگان خدمات تضمین می‌شود. ۲- عدم محدودیت مشروط به این مهم که اشخاص حقیقی و حقوقی پس از ثبت در فهرست اتاق معماران و مهندسان کرواسی، این خدمات را ارائه دهند. برای ثبت در فهرست اتاق معماران و مهندسان کرواسی، عرضه‌کنندگان خدمات خارجی باید عضو انجمن‌های حرفه‌ای باشند یا دارای گواهینامه صلاحیت باشند یا طبق قانون در کشور خود مجاز باشند. طرح یا پروژه‌ای که در خارج از کشور تهیه می‌شود باید توسط یک شخص حقوقی مجاز در کرواسی از نظر انطباق با استانداردهای ساخت و ساز طبق قانون کرواسی به رسمیت شناخته و اعتبارسنجی شود. هر پروژه‌ای (که در کرواسی یا خارج از کشور تهیه می‌شود) باید توسط ناظران مجاز از نظر تأثیر پایداری و مقاومت مکانیکی، حفاظت در برابر سر و صدا، مقاوم بودن زمین، بهداشت و صرفه‌جویی در مصرف انرژی در ساخت و ساز کنترل شود. این کنترل، از جمله هزینه‌های آن، توسط سرمایه‌گذار و نه عرضه‌کنندگان خدمات تضمین می‌شود. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱۳	لیتوانی (۲۰۰۱)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۴	مولداوی (۲۰۰۱)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم محدودیت
۱۵	چین (۲۰۰۱)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت برای طراحی پروژه. برای سایر موارد همکاری با سازمان‌های حرفه‌ای چینی ضروری است. ۲- عدم محدودیت ۳- تنها در صورت سرمایه‌گذاری مشترک و البته سهم حداکثری مالکیت خارجی مجاز است. پس از ۵ سال از الحاق چین به سازمان جهانی تجارت به شرکت‌های بطور کامل خارجی نیز اجازه فعالیت داده می‌شود. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- مهندسان یا شرکت‌های عرضه خدمات خارجی باید باید از میان مهندسان یا شرکت‌هایی باشند که در کشور خود در زمینه خدمات مهندسی ثبت فعالیت شده باشند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۶	تایوان (۲۰۰۲)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده. علاوه بر این، امکان استخدام متخصصین فنی در معماری، ساخت و ساز و فناوری مهندسی مرتبط با آن برای شرکت‌های معماری تاسیس شده در چین تاییه وجود دارد.	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۷	ارمنستان (۲۰۰۳)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۱۸	مقدونیه (۲۰۰۳)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۱۹	نیپال (۲۰۰۴)	خدمات مهندسی خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که مشارکت با نیپال صورت پذیرد و حداکثر سرمایه خارجی برابر ۶۶ درصد باشد. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۰	کامبوج (۲۰۰۴)	خدمات معماری خدمات مهندسی خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۱	عربستان (۲۰۰۵)	خدمات معماری خدمات مهندسی خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		خدمات معماری	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء ارائه خدمات مربوط به بررسی‌های نقشه‌برداری، ژئوتکنیکی، زمین‌شناسی و زیست‌محیطی و بررسی‌های فنی برای برنامه‌ریزی توسعه شهری-روستایی و برنامه‌ریزی توسعه بخشی منوط به مجوز دولت ویتنام است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۲	ویتنام (۲۰۰۷)	خدمات مهندسی خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء پس از ۲ سال از تاریخ الحاق به سازمان جهانی تجارت، شرکت‌هایی که صد درصد سهام آنها با استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی است فقط می‌توانند به شرکت‌هایی با سرمایه‌گذاری خارجی در ویتنام خدمات ارائه دهند. شرکت‌های خارجی مزبور باید اشخاص حقوقی عضو از سازمان جهانی تجارت باشند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء ارائه خدمات مربوط به بررسی‌های نقشه‌برداری، ژئوتکنیکی، زمین‌شناسی و زیست‌محیطی و بررسی‌های فنی برای برنامه‌ریزی توسعه شهری-روستایی و برنامه‌ریزی توسعه بخشی منوط به مجوز دولت ویتنام است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۲۳	تونگا (۲۰۰۷)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۴	اوکراین (۲۰۰۸)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۵	کیپ ورد (۲۰۰۸)	- خدمات معماری	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که مشارکت با کیپ ورد صورت پذیرد و حداکثر سرمایه خارجی برابر ۶۵ درصد باشد. پس از ۵ سال از الحاق به سازمان جهانی تجارت به مشارکت ۱۰۰ درصدی سرمایه خارجی نیز مجاز است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		- خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه برای سایر پروژه‌های کلیدی (۸۶۷۳۹)	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۶	روسیه (۲۰۱۲)	- خدمات معماری	۱- عدم محدودیت به استثناء این امر که ارائه خدمات فقط به صورت مشترک با یک معمار که شهروند یا شخص حقوقی فدراسیون روسیه که دارای سازمان تجاری برای انجام فعالیت‌های معماری است، مجاز است. ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که به یک شخص حقوقی مجوز داده می‌شود مشروط بر اینکه: - یکی از مدیران ارشد آن مجوز انجام فعالیت‌های معماری را داشته باشد، یا - این شخص حقوقی تحت یک قرارداد کاری، معماری را که شخصاً بر کارهای طراحی نظارت می‌کند و دارای مجوز انجام فعالیت‌های معماری است، استخدام کند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت به استثناء این امر که ارائه خدمات فقط به صورت مشترک با یک معمار که شهروند یا شخص حقوقی فدراسیون روسیه که دارای سازمان تجاری برای انجام فعالیت‌های معماری است، مجاز است. ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء این امر که به یک شخص حقوقی مجوز داده می‌شود مشروط بر اینکه: - یکی از مدیران ارشد آن مجوز انجام فعالیت‌های معماری را داشته باشد، یا - این شخص حقوقی تحت یک قرارداد کاری، معماری را که شخصاً بر کارهای طراحی نظارت می‌کند و دارای مجوز انجام فعالیت‌های معماری است، استخدام کند. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۲۶	روسیه (۲۰۱۲)	- خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت به استثناء عدم تعهد در رابطه با یارانه‌ها و سایر اشکال حمایت دولتی مربوط به خدمات مهندسی و مهندسی یکپارچه برای ساخت و موارد دارای هویت ملی یا متعلق به میراث فرهنگی که به شکل رسمی ثبت شده است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۷	مونته نگرو (۲۰۱۲)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		- خدمات معماری	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- الزام سرمایه گذاری مشترک با شریک داخلی ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۸	ساموا (۲۰۱۲)	- خدمات مهندسی	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- تنها از طریق ثبت شرکت در ساموا امکان پذیر است. ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		- خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۲۹	وانواتو (۲۰۱۲)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۰	تاجیکستان (۲۰۱۳)	- خدمات معماری	<p>۱- عدم محدودیت به استثناء این امر که عرضه خدمات فقط به صورت مشترک با یک معمار مجاز است که یک شخص حقیقی یا حقوقی جمهوری تاجیکستان باشد و دارای سازمانی تجاری دارای مجوز برای انجام فعالیت های معماری باشد.</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت به استثناء این مهم که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری تاجیکستان مجاز است. سهم مشارکت خارجی در سرمایه اصلی یک شخص حقوقی نباید از ۴۹ درصد بیشتر شود.</p> <p>محدودیت سهم مشارکت خارجی پس از ۳ سال از تاریخ الحاق حذف خواهد شد.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
		- خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت به استثناء این مهم که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری تاجیکستان مجاز است.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
۳۱	لائوس (۲۰۱۳)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- تا ۵ سال پس از الحاق سهم مشارکت خارجی حداکثر ۵۱ درصد باشد و پس از آن زمان عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- این خدمات باید توسط یک مهندسی که دارای گواهینامه عملی مناسب برای کار در یک نهاد حقوقی مستقر در لائوس است، تأیید شود.</p> <p>۲- این خدمات باید توسط یک مهندسی که دارای گواهینامه عملی مناسب برای کار در یک نهاد حقوقی مستقر در لائوس است، تأیید شود.</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
۳۲	یمن (۲۰۱۴)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم تعهد</p> <p>۲- عدم تعهد</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم تعهد</p> <p>۲- عدم تعهد</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
۳۳	سیشل (۲۰۱۵)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۴	قزاقستان (۲۰۱۵)	- خدمات معماری	<p>۱- عدم محدودیت به استثناء موارد زیر عرضه خدمات فقط در صورت قرارداد قانونی با شخص حقوقی جمهوری قزاقستان و دارای مجوز انجام خدمات معماری و مهندسی از نهاد مجاز قزاقستان، مجاز است.</p> <p>۲- عدم محدودیت به استثناء موارد زیر عرضه خدمات فقط در صورت قرارداد قانونی با شخص حقوقی جمهوری قزاقستان و دارای مجوز انجام خدمات معماری و مهندسی از نهاد مجاز قزاقستان، مجاز است.</p> <p>۳- عدم محدودیت به استثناء این مهم که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری قزاقستان مجاز است.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت به استثناء موارد زیر عرضه خدمات فقط در صورت قرارداد قانونی با شخص حقوقی جمهوری قزاقستان و دارای مجوز انجام خدمات معماری و مهندسی از نهاد مجاز قزاقستان، مجاز است.</p> <p>۲- عدم محدودیت به استثناء موارد زیر عرضه خدمات فقط در صورت قرارداد قانونی با شخص حقوقی جمهوری قزاقستان و دارای مجوز انجام خدمات معماری و مهندسی از نهاد مجاز قزاقستان، مجاز است.</p> <p>۳- عدم محدودیت به استثناء این مهم که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری قزاقستان مجاز است.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
		- خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت به استثناء این مهم که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری قزاقستان مجاز است.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت به استثناء این مهم که حضور تجاری تنها در شکل اشخاص حقوقی تبعه جمهوری قزاقستان مجاز است.</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
۳۵	لیبریا (۲۰۱۶)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>
۳۶	افغانستان (۲۰۱۶)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>	<p>۱- عدم محدودیت</p> <p>۲- عدم محدودیت</p> <p>۳- عدم محدودیت</p> <p>۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده</p>

ردیف	نام کشور (سال عضویت)	زیربخش	دسترسی به بازار	رفتار ملی
۳۷	کومور (۲۰۲۴)	- خدمات معماری - خدمات مهندسی - خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم تعهد تا ۵ سال پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت و پس از آن عدم محدودیت ۲- عدم تعهد تا ۵ سال پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت و پس از آن عدم محدودیت ۳- عدم تعهد تا ۵ سال پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت و پس از آن عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد تا ۵ سال پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت و پس از آن عدم محدودیت ۲- عدم تعهد تا ۵ سال پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت و پس از آن عدم محدودیت ۳- عدم تعهد تا ۵ سال پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت و پس از آن عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		- خدمات معماری	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
۳۸	تیمور شرقی (۲۰۲۴)	- خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم محدودیت ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده
		- خدمات مهندسی یکپارچه	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده	۱- عدم تعهد ۲- عدم محدودیت ۳- عدم محدودیت ۴- عدم تعهد به استثناء مواردی که در بخش افقی ذکر شده

منبع: جدول تعهدات آزادسازی تجارت خدمات کشورهای ملحق شده به WTO

مؤسسه مطالعات پژوهش‌های بازرگانی

پژوهشکده مطالعات اقتصادی و توان رقابتی
گروه پژوهش‌های اقتصاد کلان و آینده پژوهی

تهیه کننده:

محمد راستی

ناظر علمی:

فرزاد مرادپور

تاریخ انتشار:

بهمن ماه ۱۴۰۴

www.itsr.ir

اداره توانمندسازی مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

صفحه آرا:

هدی اسمعیلی

مدیر و طراح گرافیک:

مهدی کشاورز افشار

نسخه اول:

۱۴۰۴/۱۱/۲۸

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
The Institute for Trade Studies & Research

تجارت خدمات حمل و نقل ریلی و برنامه هفتم پیشرفت

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

WWW.ITSR.IR

آدرس: خیابان کارگر شمالی، بالاتراز بلوار کشاورز، نبش کوچه همدان، پلاک ۱۲۰۴

تلفن: ۸۰-۶۶۴۲۳۳۷۸-۸۰ نمابر: ۶۶۹۲۹۶۳۴

info@itsr.ir

www.itsr.ir